

Υποενότητα:

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

A. Έννοια ερωτηματολογίου

- Είναι ένα «έντυπο» το οποίο περιέχει μια σειρά ερωτήσεων που ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει *γραπτώς*.
  - Πρέπει να αντλεί ακριβείς πληροφορίες (πως;)
  - Πρέπει να έχει κατάλληλη δομή (ποια;)
  - Πρέπει να μετρά όλα εκείνα που θα πρέπει να μετρηθούν (τι;)
  - Πρέπει να απευθύνεται στα κατάλληλα άτομα (που;).
- Είναι ένα ερευνητικό «εργαλείο» που αποσκοπεί στην μέτρηση (*μεταβλητών, απόψεων, γεγονότων, στάσεων*).

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

A. Έννοια ερωτηματολογίου

Συνήθως ένα ερωτηματολόγιο:

- συνοδεύεται από οδηγίες συμπλήρωσης,
- αποστέλλεται ταχυδρομικά,
- συμπληρώνεται χωρίς την παρουσία του ερευνητή,
- σημειώνει επιτυχία (αξιοπιστία αποτελεσμάτων) ανάλογη του χρόνου που αφιερώθηκε στον σχεδιασμό του.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.1. Θεματικοί τομείς / ζητούμενες πληροφορίες

- (α) Επιμερισμός του ερευνητικού προβλήματος (κεντρικού στόχου) σε επιμέρους θεματικούς τομείς (άξονες).
- (β) Προσδιορισμός του αριθμού και της φύσης των πληροφοριών που θα πρέπει να συλλεγούν για κάθε ένα θεματικό τομέα.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.1. Σχεδιασμός περιεχομένου ερωτήσεων

Ο ερευνητής καθορίζει το περιεχόμενο των ερωτήσεων που χρησιμοποιεί στοχεύοντας στην άντληση όλων των απαραίτητων πληροφοριών για το ερευνητικό πρόβλημα:

- Είναι μια ερώτηση αναγκαία;
- Μήπως μπορεί να γίνει πιο συγκεκριμένη;
- Είναι σε θέση οι ερωτώμενοι να την απαντήσουν;
- Είναι πιθανό να υπάρξει μεροληψία στις απαντήσεις;

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.2. Προσδιορισμός λεκτικής διατύπωσης ερωτήσεων

Ο ερευνητής εξετάζει την καταλληλότητα της λεκτικής διατύπωσης κάθε ερώτησης:

- Λεξιλόγιο, Συντακτική δομή,
- Πιθανές παρερμηνείες, ασάφειες,
- Λεκτικά φορτισμένες ερωτήσεις.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.3. Καθορισμός μορφής απαντήσεων

1. Ερωτήσεις ανοιχτού τύπου

- + Σε βάθος πληροφορίες (αιτιολόγηση).
- Απαιτούν περισσότερο χρόνο για να απαντηθούν.
- Οδηγούν σε μειωμένο ποσοστό ανταπόκρισης.
- Είναι δύσκολο να κωδικοποιηθούν και να αναλυθούν.
- Επηρεάζουν αρνητικά την αξιοπιστία των ευρημάτων.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.3. Καθορισμός μορφής απαντήσεων

2. Ερωτήσεις κλειστού τύπου

- Πολλαπλής επιλογής με μια επιλογή απάντησης.
- Πολλαπλής επιλογής με πολλές επιλογές απάντησης.
- Ερωτήσεις βαθμολόγησης / σημαντικότητας.
- Ερωτήσεις κατάταξης.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.3. Καθορισμός μορφής απαντήσεων

2. Ερωτήσεις κλειστού τύπου

- + Συμπληρώνονται εύκολα.
- + Απαιτούν λίγο χρόνο για να απαντηθούν.
- + Αντλούν ακριβώς τις επιθυμητές πληροφορίες.
- + Διευκολύνουν της κωδικοποίηση και την ανάλυση.
- Δεν λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ερωτώμενων.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.4. Καθορισμός σειράς υποβολής απαντήσεων

Στόχος είναι η παρακίνηση του ερωτώμενου να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου:

- Αρχή: «εύκολες» ερωτήσεις.
- Μεσαίο τμήμα: Βασικότερες / ουσιαστικές ερωτήσεις.
- Τέλος: δημογραφικά στοιχεία (συνήθως).

Ερωτηματολόγιο

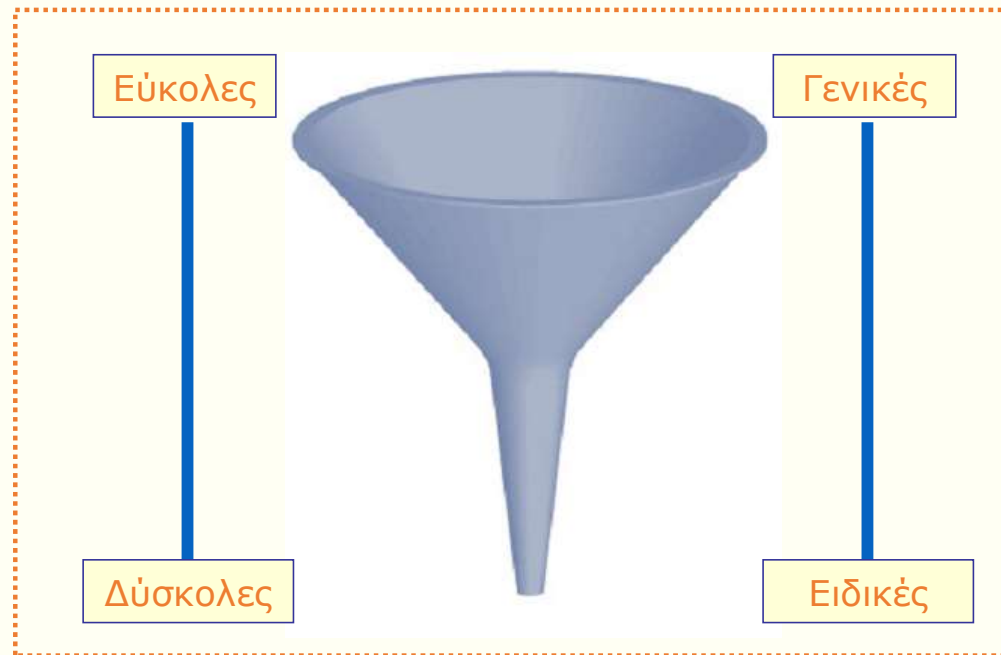
Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.2. Ανάπτυξη ερωτήσεων

B.2.4. Καθορισμός σειράς υποβολής απαντήσεων

Η μέθοδος
του
«χωνιού»

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

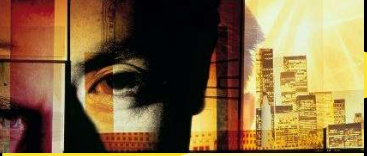
B. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

B.3. Έλεγχος εγκυρότητας του περιεχομένου του ερωτηματολογίου (content validity)

Αποσκοπεί στην διόρθωση (ή στην απόρριψη) ερωτήσεων οι οποίες είναι ασαφείς και δημιουργούν σύγχυση στον ερωτώμενο.

Πραγματοποιείται σε ένα δείγμα 5-10 ατόμων:

- Φιλικό περιβάλλον (πρώτο επίπεδο).
- Ακαδημαϊκοί (δεύτερο επίπεδο).
- Επαγγελματίες του κλάδου (τρίτο επίπεδο).

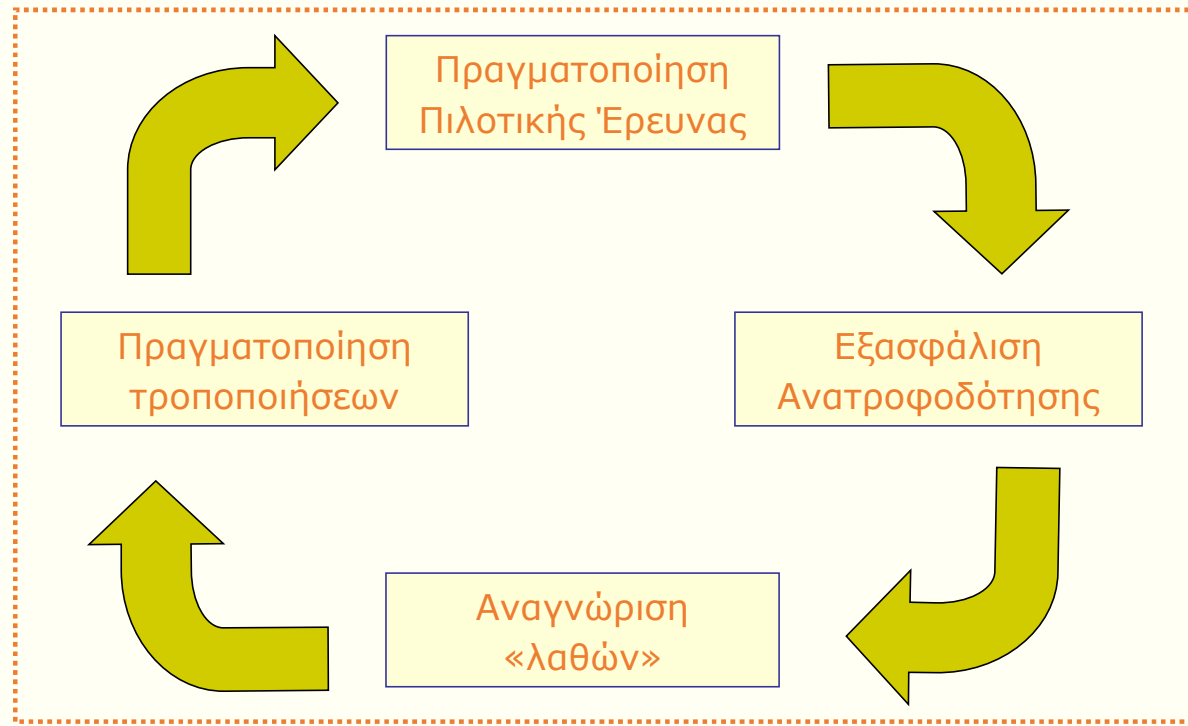
Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Β. Σχεδιασμός ερωτηματολογίου

Β.3. Έλεγχος εγκυρότητας του περιεχομένου του ερωτηματολογίου (content validity)

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Γ. Γενικές αρχές ανάπτυξης ερωτηματολογίων

ΣΚΟΠΟΣ: ΑΞΙΟΠΙΣΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

- ☞ Σαφήνεια - λιτή διατύπωση.
- ☞ Ανεκτό μέγεθος (σελίδες).
- ☞ Πρόκληση ενδιαφέροντος.
- ☞ Σημαντικό είναι να δίνει το ερωτηματολόγιο την εικόνα μιας σοβαρής ερευνητικής προσπάθειας.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Γ. Γενικές αρχές ανάπτυξης ερωτηματολογίων

ΣΚΟΠΟΣ: ΑΞΙΟΠΙΣΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ:

- ☞ Άντληση μόνο των απαραίτητων πληροφοριών.
- ☞ Λεξιλόγιο και συντακτική δομή ανάλογα του μορφωτικού επιπέδου και του επιπέδου αντίληψης των ερωτώμενων.
- ☞ Αποφυγή σύνθετων ερωτήσεων.
- ☞ Αποφυγή όρων που καθοδηγούν τον ερωτώμενο, καθώς και αποφυγή διφορούμενων όρων.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Δ. Αποστολή ερωτηματολογίου: αύξηση απαντήσεων

ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΟ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ:

Μειωμένο ποσοστό απαντήσεων!!!

Ο ερευνητής πρέπει να φροντίζει ώστε το ερωτηματολόγιο:

- (α) να φτάσει στον προορισμό του,
- (β) να συμπληρωθεί από το κατάλληλο άτομο,
- (γ) να συμπληρωθεί με τον «σωστό» τρόπο,
- (δ) να επιστραφεί αξιόπιστα και έγκαιρα.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Δ. Αποστολή ερωτηματολογίου: αύξηση απαντήσεων

1. Ορισμός / καθορισμός πληθυσμού.
2. Καθορισμός δείγματος.
3. Εύρεση στοιχείων επικοινωνίας των μελών του δείγματος.
4. Καθορισμός μεθόδου δειγματοληψίας.
5. Προκαταρκτική επικοινωνία με τα μέλη του δείγματος.
6. Αποστολή του ερωτηματολογίου.
(συνοδευτική επιστολή, καθορισμός τρόπου επιστροφής)
7. Χρήση υπομνήσεων.

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

Ε. Έλεγχος απαντημένων ερωτηματολογίων

Ο ερευνητής πρέπει να ελέγξει για :

(α) αναπάντητες ερωτήσεις,

(επικοινωνία για συμπλήρωση τους)

(β) ανακριβείς και αντιφατικές απαντήσεις,

(απόρριψη ερωτηματολογίου)

(γ) σφάλματα απροσεξίας

(αντιμετώπιση ανά περίπτωση)

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

ΣΤ. Έλεγχος εγκυρότητας της δομής του ερωτηματολογίου (construct validity)

- Πραγματοποιείται αφού έχουν συλλεγεί τα εμπειρικά δεδομένα.
- Πραγματοποιείται πριν την ανάλυση των εμπειρικών δεδομένων (βλέπε επόμενη Διάλεξη).
- Γίνεται έλεγχος για την:
  - A. Αξιοπιστία του ερωτηματολογίου (reliability).
  - B. Εγκυρότητα του ερωτηματολογίου (validity).

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

ΣΤ. Έλεγχος εγκυρότητας της δομής του ερωτηματολογίου (construct validity)

Α. Αξιοπιστία του ερωτηματολογίου (reliability)

- Μετράει κατά πόσο είναι δυνατόν να προκύψουν τα ίδια αποτελέσματα σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις που γίνονται με το ίδιο ερευνητικό μέσο (ερωτηματολόγιο), στα ίδια υποκείμενα (δείγμα) και κάτω από τις ίδιες συνθήκες.
- *Πόσο σταθερό και συνεπές είναι το εργαλείο μέτρησης (ερωτηματολόγιο);*

Ερωτηματολόγιο

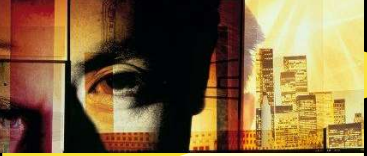
Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

ΣΤ. Έλεγχος εγκυρότητας της δομής του ερωτηματολογίου (construct validity)

B. Εγκυρότητα του ερωτηματολογίου (validity)

- Μετράει κατά πόσο μια κλίμακα (ομάδα ερωτήσεων) επαρκώς αντικατοπτρίζει την έννοια που διερευνά (κατά πόσο μετρά αυτό που είχε πρόθεση να μετρήσει).
- *Μετράμε τη σωστή έννοια;*

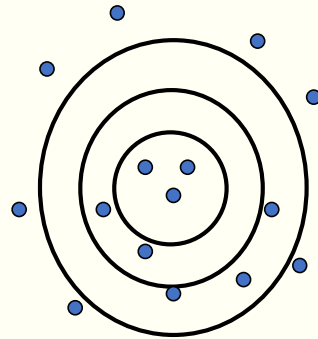

Ερωτηματολόγιο

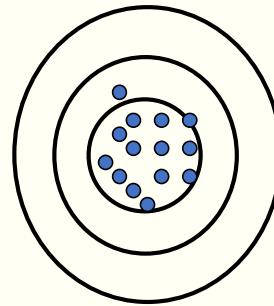
Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

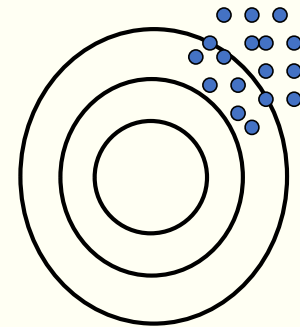
ΣΤ. Έλεγχος εγκυρότητας της δομής του ερωτηματολογίου (construct validity)

Μικρή αξιοπιστία
Μικρή Εγκυρότητα

Μεγάλη αξιοπιστία
Μεγάλη Εγκυρότητα

Μεγάλη αξιοπιστία
Μικρή Εγκυρότητα

Ερωτηματολόγιο

Ερωτηματολόγιο

Συνέντευξη

ΣΤ. Έλεγχος εγκυρότητας της δομής του ερωτηματολογίου (construct validity)

Μόνο αν οι αναλύσεις για την (α) Αξιοπιστία και την (β) Εγκυρότητα του Ερωτηματολογίου πραγματοποιηθούν με επιτυχία μπορούμε να προχωρήσουμε στον έλεγχο των Ερευνητικών Υποθέσεων.

ΓΙΑΤΙ;;;;;